

Ontwerpbegroting 2025

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

Colofon

De RUD Drenthe is de omgevingsdienst voor de inwoners en bedrijven van Drenthe. We hebben de milieukennis en -kunde, zijn betrouwbaar, innovatief en toekomstgericht. Samen met onze partners dragen we proactief en resultaatgericht bij aan een belangrijke taak: een schoon en veilig Drenthe. Nu én voor de volgende generaties.

Uitgave 11 april 2024
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe
Postbus 1017
9400 BA Assen
0800-9102
https://www.ruddrenthe.nl
Regiegroep@ruddrenthe.nl

Fotografie Cover: Jan Duker
Fotografie Binnenwerk: Jan Duker - Jan van der Wolf - R. de Bruijn

VOORWOORD

Voor u ligt onze ontwerpbegroting 2025. Met deze begroting presenteren we de financiële basis die benodigd is om de uitvoering van uw milieu VTH- en bodemtaken te borgen. Dat is een gemeenschappelijke uitdaging waarbij bundeling van middelen het meeste milieurendement creëert.

ACTUELE UITGANGSPUNTEN

In deze Ontwerpbegroting 2025 zijn de Begrotingswijziging 2024, het Jaarprogramma 2024 en de indexeringsafspraken als uitgangspunten opgenomen. Twee jaar geleden zijn de kengetallen herijkt en is voor de invoering een meerjarig groeimodel vastgesteld. De RUD Drenthe koerst op dit kompas. Het gemeentelijke groeimodel RGT is met 1 jaar verlengd en dus al in deze Ontwerpbegroting 2025 meegenomen. Met de vorming van een 'uitvoering- & handhavingsstrategie fase 2' zijn de kengetallen eind 2025 wel aan een herijking toe.

NIEUW STELSEL

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking. De noodzaak tot monitoring op en bijsturing van onze inzet is daarmee nóg belangrijker geworden. Vooralsnog hebben we de impact op de primaire processen overgenomen zoals deze was verwoord in het Jaarprogramma 2024. Immers, ten tijde van het schrijven van deze Ontwerpbegroting hebben we nog onvoldoende ervaring opgedaan om te beoordelen hoe de financiële doorwerking eruitziet. De structurele en incidentele effecten zijn eind 2024 beter in beeld. Dan beschikken we over ervaringscijfers uit het eerste invoeringsjaar. Ook voor 2025 voorzien we dat de impact op ons werk en de begroting fors is.

KWALITEIT OP ORDE

Invloeden zoals de kwaliteitscriteria 2.3 (en later 3.0), de pijlers uit het Programma "Versterking VTH" en diverse benchmarks zijn aanleiding om de organisatie op sterkte te brengen. Dit is noodzakelijk om de vereiste kwaliteit te kunnen garanderen. We zetten al meerdere jaren stevig in op de werving van gekwalificeerde ervaren mensen, en het opleiden van trainees en zij-instromers. Maar ook in 2025 ligt er nog een flinke personele opgave. Wij verwachten dat we eind 2025 de gewenste formatieve groei volledig gerealiseerd hebben. Vanuit die stabiliteit en rust kan de focus meer gericht worden op beperken van uitstroom en uitval. Het is belangrijk om onze experts blijvend te boeien en binden.

PRODUCTIVITEITSNORM

We zetten ons in om het ziekteverzuimpercentage verder te verlagen. In 2024 wordt gerekend met 6,5%. Het voorstel is om voor 2025 ook uit te gaan van 6,5%. In 2025 wordt gewerkt met een productiviteitsnorm van 1.331 uur. Dit is 14 uur lager dan 2024 (1.345 uur). Deze vermindering is gelegen in het extra toegekende verlof uit de CAO 2024. De reservering voor het inwerken en begeleiden van nieuw personeel is vanaf de Begrotingswijziging 2024 uit de productiviteitsnorm gehaald. Deze uren zijn nu opgenomen onder de indirect productieve uren die apart worden geprogrammeerd.

HUISVESTING

De doorontwikkeling die de RUD Drenthe in de afgelopen jaren heeft doorgemaakt vraagt ook om een verdere professionalisering van de huisvesting. In 2024 wordt een programma van eisen opgesteld waarbij rekening wordt gehouden met een organisatieomvang van 260 medewerkers. Een ander werkplekconcept met ruimte voor samenwerken, (digitaal) overleg en aanland plekken is nodig om efficiënt ons werk te blijven doen.

INZET VOOR EEN SCHOON EN VEILIG DRENTHE

We hebben ons in de afgelopen 10 jaar doorontwikkeld tot een betrouwbare, deskundige en toekomstgerichte milieupartner op specialistische thema's als afval, bodem, geluid, licht, lucht, omgevingsveiligheid en duurzaamheid. We werken met trots en passie aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Samen met onze partners dragen we bij aan een belangrijke taak: een schoon en veilig Drenthe. De Begroting 2025 vormt de basis voor die gezamenlijke inzet, nu én voor volgende generaties.

Robert Meijer
Voorzitter Dagelijks Bestuur
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

Marjan Heidekamp
Secretaris Dagelijks Bestuur
Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

INHOUD

1 BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG 6

2 DE BESTUURLIJKE BEHANDELING 7

3 ACTUELE ONTWIKKELINGEN 8

3.1 beleidsmatige ontwikkelingen 8

3.2 organisatorische ontwikkelingen 14

3.3 financieel effect van beleids- en organisatorische ontwikkelingen 16

4 DE PROGRAMMA'S 17

4.1 programma milieu 18

4.2 leges 18

4.3 algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting, onvoorzien 18

5 PARAGRAFEN 19

5.1 Paragraaf leges/ lokale heffingen 19

5.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 20

5.3 Paragraaf financiële kengetallen 24

5.4 Paragraaf financiering 25

5.5 Paragraaf bedrijfsvoering 25

5.6 Paragraaf persoonlijke ontwikkelingen 25

6 FINANCIËLE BEGROTING 26

6.1 Meerjarenraming overzicht baten en lasten 26

6.2 Exploitatiebegroting 27

6.3 Uiteenzetting van de financiële positie en meerjarenraming 31

BIJLAGE A INDEXERING 36

BIJLAGE B DEELNEMERSBIJDRAGE MEERJARENBEGROTING 37

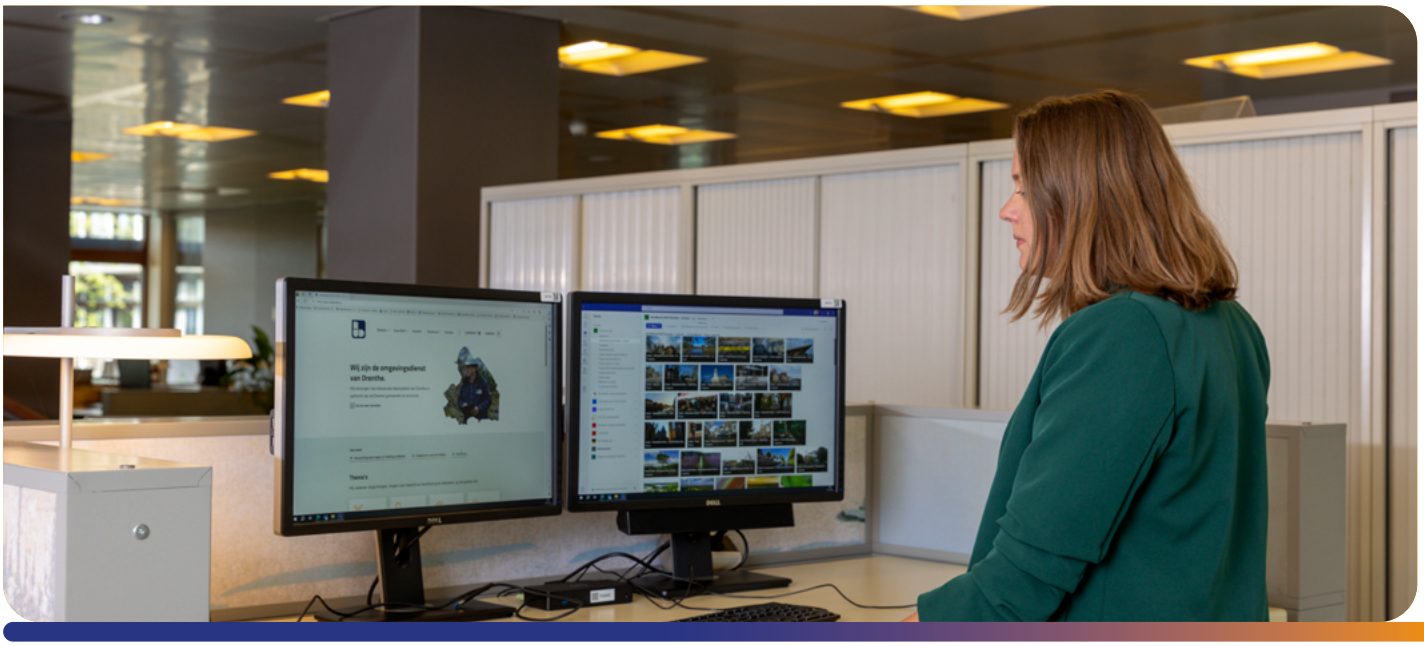
1 BEGROTING 2025 IN ÉÉN OOGOPSLAG

In onderstaande samenvatting wordt een overzicht gegeven van de financiën over 2025. Ter vergelijking zijn tevens de cijfers uit de jaarrekening 2023 en de begrotingswijziging 2024 weergeven. De complete meerjarige exploitatiebegroting is weergegeven in paragraaf 7.3. Een berekening van de deelnemersbijdragen is weergegeven in Bijlage B.

x 1.000	REALISATIE 2023	BEGROTINGS-WIJZIGING 2024	BEGROTING 2025
Deelnemersbijdrage	19.143	25.118	26.642
Projectbaten	1.178	0	0
SPUK baten	908	444	260
Legesopbrengsten	200	200	200
Overige baten	306	271	274
TOTALE BATEN	**21.735**	**26.033**	**27.375**
Personeel primair proces	10.944	14.551	15.631
Personeel overhead	4.087	5.362	5.669
Frictiekosten, looncompensatie enz.	-79	-40	-42
Reis- opleidings- en algemene personeelskosten	994	1.265	1.674
Bedrijfsvoeringskosten	3.013	3.686	3.801
Projectkosten	1.178	0	0
Projectkosten SPUK	908	444	260
Doorbetaalde leges	140	150	140
Incidentele lasten	201	490	118
Onvoorzien	0	125	125
TOTALE LASTEN	**21.386**	**26.033**	**27.375**
RESULTAAT VOOR RESERVES	**349**	**0**	**0**
MUTATIE RESERVES	**0**	**0**	**0**
RESULTAAT NA MUTATIE RESERVES	**349**	**0**	**0**

Tabel 1: begroting in één oogopslag, RUD Drenthe 2025

2 DE BESTUURLIJKE BEHANDELING

In dit document staan de financiële kaders en het budget voor het aankomende Begrotingsjaar vermeld. Er wordt omschreven wat wij daar op hoofdlijnen voor gaan doen.

In onderstaand overzicht staat de afgesproken planning van de planning & control cyclus 2024. De ontwerp Begroting 2025 is in februari 2024 opgesteld en wordt conform deze cyclus in procedure gebracht.

RUD DRENTHE TIJDLIJN P&C CYCLUS 2024 EN DATA BESTUURSVERGADERINGEN

AB

- **12-2**
  - Jaarprogram
  - Verbeterplan robuustheid
- **8-4** ter voorlopige vaststelling
  - Jaarstukken 2023
  - Begrotingswijziging (tkn)
  - Ontwerpbegroting 2025 (tkn)
  - Aanpassing GR-regeling
- **8-7** ter vaststelling
  - Jaarstukken
  - Voorjaarsrapportage (tkn)
- **9-9**
  - Vaststelling begroting
  - Evt begrotings-wijziging
- **16-12**
  - Voorjaarsnotitie 2026
  - Najaarsrapportage
  - Jaarprogramma (tkn)

JANUARI	FEBRUARI	MAART	APRIL	MEI	JUNI	JULI	AUGUSTUS	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER

DB

- **22-1**
  - Jaarprogram
  - Verbeterplan robuustheid
- **18-3**
  - Jaarstukken 2023
  - Rapportage vierde kwartaal (in jaarstukken)
  - Begrotingswijziging 2024
  - Ontwerpbegroting 2025
  - Aanpassing GR-regeling
- **8-4** ter vaststelling
  Verzending voorlopig vastgestelde stukken naar de raden en staten
- **17-6**
  - Voorjaarsrapportage
- **8-7**
  Schriftelijke zienswijze reactie AB en raden/ staten
- **9-9**
  Voorbereiding AB
- **21-10**
  - Najaars-rapportage
- **25-11**
  - Voorjaarsnotitie +2
  - Jaarprogramma
- **21-10**
  - Najaars-rapportage

Figuur 1: Tijdlijn 2024 P&C-cyclus, RUD Drenthe 2024

Onze professionals werken dagelijks met trots en passie aan uw milieudoelen voor een schoner en veiliger Drenthe. We hebben de unieke expertise ervoor in huis.

Wij beoordelen de milieueffecten van ruimtelijke plannen en handelen vergunningsaanvragen af die impact hebben op de ruimte om ons heen. We zijn op locatie aanwezig voor controles omgevingsveiligheid wanneer bijvoorbeeld sprake is van risico's bij het transport van gevaarlijke stoffen. Binnen de Veiligheidsregio Drenthe hebben we een taak bij calamiteiten- en rampenbestrijding. Onze piketmedewerkers gaan bijvoorbeeld af op meldingen van afvaldumpingen, zoals restanten van synthetische drugsproductie. We houden toezicht op de toepassing van grond, bagger en bouwstoffen om de schone bodem in Drenthe te behouden. We verwerken meldingen voor de sanering van historische verontreinigingen. Daarnaast leveren we inzet bij de verwijdering van asbestdaken. Wij controleren de meldingen voor energiebesparende maatregelen, één van de instrumenten die landelijk ingezet wordt om de Nederlandse klimaatdoelstellingen te halen. En we ondersteunen met juridische expertise, bijvoorbeeld bij een bezwaar op een geweigerde Omgevingsvergunning. Ook treden we handhavend op. Wist u dat een vooraankondiging vaak al voldoende effect heeft om overtredingen ongedaan te maken? We vinden het erg belangrijk om zichtbaar aanwezig te zijn. We reageren dan ook nauwgezet op klachten van inwoners over geluid, licht en lucht en andere vormen van hinder. Zo dragen we op proactieve wijze bij aan het verbeteren van de Drentse omgevingskwaliteit.

3 ACTUELE ONTWIKKELINGEN

In dit hoofdstuk beschrijven we kort de beleidsmatige of organisatorische ontwikkelingen die financiële doorwerking kunnen hebben op onze taakuitvoering.

3.1 BELEIDSMATIGE ONTWIKKELINGEN

3.1.1 DE OMGEVINGSWET

De Omgevingswet behelst een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. In de impactanalyse hebben we de belangrijkste gevolgen van de Omgevingswet op het milieutakenpakket beschreven. De komende periode werken we aan de hand van geschatte analyses en berekeningen. Pas ná het eerste invoeringsjaar (begin 2025) kunnen we de opgedane ervaringen en effecten goed op waarde inschatten.

Er worden ten tijde van het schrijven van dit document uitvoeringskeuzes gemaakt door gemeenten/provincie over het werk. Hiernaast spreken we gezamenlijk af welke prioritering we hanteren in de uitvoering van het werk. Onduidelijkheid over de wijze waarop en wanneer omgevingsvisies en omgevingsplannen worden opgesteld, geeft onzekerheid over de gevraagde inzet. Verschillen in de omgevingsplannen tussen de bevoegde gezagen kunnen leiden tot inefficiëntie in de uitvoering van het werk.

In de begroting 2025 houden we rekening met de informatie zover nu bekend, dus inclusief de impactanalyse van de Omgevingswet en de uitvoeringskeuzes van de gemeenten en provincie. Voor de overgang van een deel van de bodemtaken naar de gemeenten wordt uitgegaan van dezelfde ureninzet als voor 2024 was opgenomen.

We vinden het – zeker gezien het nieuwe wettelijke kader- belangrijk om in onze datavoorziening navolgbaar te blijven. We willen onze rapportages, intern en extern, verder professionaliseren. Door onze ambitie om een hogere kwaliteit van sturingsinformatie te realiseren, zijn we in staat om steeds exacter per deelnemer dashboards en verantwoordingsoverzichten te genereren. We zien dat deze investering in het verbeteren van de monitoring, analyse, interpretatie en presentatie loont. We kunnen met onze opdrachtgevers een goed gesprek voeren op basis van een actueel detailoverzicht van onze werkzaamheden.

3.1.2 EVALUATIE GR (GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING)

UITVOERING- EN HANDHAVING STRATEGIE DRENTHE

In de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe worden alle uitvoeringstaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving die de gemeenten en de provincie Drenthe hebben overgedragen aan de RUD Drenthe voor de jaren 2022-2026 beschreven. Jaarlijks wordt een passend uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin wordt benoemd welke VTH-instrumenten de RUD Drenthe concreet gaat inzetten en wat de formatieve en financiële gevolgen zijn.

In 2024/2025 krijgt de vernieuwde U&H strategie verder vorm door een verdieping in de 2e fase. Het streven is om bijbehorende en daarop afgestemde beleidskaders, zoals risico gericht werken en de kwaliteitscriteria, te actualiseren. Het risicogerichte toezicht en de Landelijke Handhaving Strategie Omgeving (LHSO) zijn reeds bestaande onderdelen.

Het nieuwe beleid levert een stevige kwaliteitsimpuls op: meer inhoudelijke en minder cijfermatige rapportages, waardoor onze toegevoegde waarde voor een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving in Drenthe inzichtelijker wordt. Eenduidigheid over de opgave van de RUD Drenthe is een aanbeveling uit de evaluatie GR.

BELEIDSMATIGE ONTWIKKELING

HERIJKING DRENTSE MAAT

Met de komst van de omgevingswet en na het vaststellen van een uniforme uitvoering- en handhaving strategie zullen de kengetallen toe zijn aan actualisatie. Herijking van de kentallen kan naar verwachting eind 2025, begin 2026 uitgevoerd worden.

Eind 2021 is in de eerste fase een meer realistisch kental voor de producten DM ontwikkeld, gebaseerd op de uitgevoerde benchmark met collega omgevingsdiensten. In december 2021 is besloten de eerste fase budgetneutraal door te voeren in het Jaarprogramma 2022. Tegelijkertijd is besloten tot een groeimodel voor onze deelnemers voor 2023, 2024 en uitloop 2025 zodat de RUD Drenthe over dezelfde hoeveelheid uren kan beschikken als andere omgevingsdiensten met een vergelijkbare omvang en opgave. Voor 2025 geldt dat de uren groeimodel 116 RGT, 3.273 uur, uit 2024 vanwege capaciteit zijn doorgeschoven naar 2025 (uitloopjaar in opschaling).

Dit groeimodel is als volgt vastgesteld:

Soort uren	BEGROTINGS-WIJZIGING 2024	BEGROTING 2025	BEGROTING 2026	BEGROTING 2027	BEGROTING 2028
Basis uitvoeringsniveau 2024	169.034	172.041	175.419	177.427	177.427
Groeimodeluren 2024 => RGT	0	3.273	0	0	0
Groeimodeluren 2024 => Energie	1.400	0	0	0	0
TOTAAL NA GROEIMODEL	**170.434**	**175.314**	**175.419**	**177.427**	**177.427**
SPUK energietoezicht	3.752	2.113	2.008	0	0
TOTAAL BASIS UREN 2024	**174.186**	**177.427**	**177.427**	**177.427**	**177.427**
Gepland meerwerk	6.175	6.275	6.275	6.275	6.275
Extra opdrachten (700)	5.140	5.450	5.450	5.450	5.450
Impact Omgevingswet	6.435	11.583	11.583	11.583	11.583
TOTAAL UITVOERING JAARPROGRAMMA (DIRECT)	**191.936**	**200.735**	**200.735**	**200.735**	**200.735**
Indirect productief (incidenteel)	24.160	18.000	18.000	18.000	18.000
TOTAAL UITVOERING JAARPRO-GRAMMA (DIRECT + INDIRECT)	**216.096**	**218.735**	**218.735**	**218.735**	**218.735**
Gefinanciering uit SPUK energie-toezicht	-3.752	-2.113	-2.008	0	0
UITVOERING JAARPROGRAMMA VOOR REKENING VAN DEELNEMERS	**212.344**	**216.622**	**216.727**	**218.735**	**218.735**

Tabel 2: Groeimodel 2024, 2025 , 2026, 2027 en 2028.

BELEIDSMATIGE ONTWIKKELING

3.1.3. DE UITVOERING VAN HET BELEID M.B.T. DE ZEER ZORGWEKKENDE STOFFEN (ZZS)

Het weren van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) uit de leefomgeving heeft een groot maatschappelijk belang en hiermee bestuurlijk gewicht. De complexiteit van de wet- en regelgeving én de inhoudelijke complexiteit en diversiteit in stoffen, productieprocessen en emissies maken dat er aanzienlijke eisen worden gesteld aan het kennisniveau en de capaciteit van betrokken partijen. Zo wordt per regio een samenwerkingsstructuur ZZS ontwikkeld om een verbeterde kennisdeling tussen omgevingsdiensten en het RIVM te bewerkstelligen. ODG, FUMO & RUD Drenthe hebben een samenwerkingsplatform ZZS Noord-Nederland ingericht.

In navolging op het project inventarisatie ZZS bij provinciale bedrijven, zijn wij in gesprek met onze gemeentelijke opdrachtgevers over de uitvoering van een projectmatige aanpak ZZS bij de verschillende branches. Het is duidelijk dat dit onderwerp een flinke inspanning vergt.

Het blijven verrijken van kennis omtrent ZZS bij onze vergunningverleners, toezichthouders en specialisten is belangrijk. We volgen de ontwikkelingen op de voet om te bepalen welke invloed er op de inrichting van werk- en ontwikkelprogramma's is. ODNL, de overkoepelende organisatie voor Omgevingsdiensten, heeft daarbij een coördinerende rol. We merken als RUD Drenthe dat we daardoor in allerlei zaken rondom ZZS zelf minder 'het wiel moeten uitvinden' en er dus effectiever gewerkt kan worden.

3.1.4. REGIONALE KETENAANPAK MILIEUCRIMINALITEIT EN ONDERMIJNING EN ASBESTTOEZICHT

De effecten van milieucriminaliteit en het daarbij behorende ondermijnende gedrag zijn vaak niet direct zichtbaar, maar brengt zowel economische-, milieu-en gezondheidsschade toe. Omgevingsdiensten zijn een steeds belangrijkere schakel om milieucriminaliteit te bestrijden en om te zorgen dat veroorzaakte schade wordt hersteld. In de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe wordt de (inzet op) bestrijding van milieucriminaliteit, in het verlengde van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHSO), nader uitgewerkt. De deelnemers hebben verzocht om asbesttoezicht op een aanvaardbaar niveau te houden, mede in verband met de hieraan verbonden gezondheidsrisico's.

3.1.5 DE KLIMAATDOELEN IN RELATIE TOT ENERGIEBESPARING BIJ BEDRIJVEN

WERKGEBONDEN PERSONENMOBILITEIT

Op 1 januari 2024 trad het Besluit CO2-reductie werkgebonden personenmobiliteit in werking. Op grond van dit Besluit zijn werkgevers, met meer dan 100 werknemers in dienst, verplicht om jaarlijks gegevens met betrekking tot werkgebonden personenmobiliteit te verstrekken. Het Besluit vloeit voort uit wat in het Klimaatakkoord van 2019 is overeengekomen, namelijk om in 2030 een CO2-reductie van één megaton te realiseren.

De gemeenten zijn het bevoegde gezag op het gebied van toezicht en handhaving. De colleges geven de omgevingsdiensten een opdracht om de toezichts- en handhavingstaken uit te voeren. Zowel de toezichtstaak als de handhavingstaak vallen onder het mandaat zoals deze bij inwerkingtreding van de Omgevingswet is opgesteld. Medio 2024 of begin 2025 moeten deze taken worden uitgevoerd. Het in nu nog onduidelijk om hoeveel uren en ondernemingen het gaat.

ENERGIETOEZICHT

In het klimaatakkoord van Parijs is vastgelegd dat de wereldwijde klimaatopwarming in 2100 beperkt moet zijn tot 2°C vergeleken met het niveau van vóór de opkomst van de industrie. In het verlengde hiervan hebben Provinciale Staten van Drenthe de doelstelling uitgesproken om in 2050 energieneutraal te zijn. Ook de gemeenten streven energiedoelen na. Daarnaast zijn energiedoelen door het rijk verwerkt in wet- en regelgeving.

Tot en met 2026 is er een Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK-THE) beschikbaar ten behoeve van energietoezicht. Wij ontvangen deze middelen van het Rijk. Het geld wordt bij voorschot ontvangen en elk jaar bij de jaarrekening verantwoorden we hoeveel er is uitgegeven en hoe wij het geld hebben besteed. Dit gebeurt via de zogenaamde SiSa verantwoording (Single Information Single Audit). De accountant controleert deze verantwoording tegelijk met de jaarrekening. Aan de hand daarvan wordt de uitkering definitief vastgesteld. Deelnemers moeten de uitbreiding van het energietoezicht zelf financieren, daar waar de kosten niet kunnen worden betaald vanuit de SPUK-

THE gelden. Mogelijk worden na 2026 door het ministerie structurele middelen beschikbaar gesteld, maar hierover is nog geen duidelijkheid.

3.1.6 OVERIGE WETSWIJZIGINGEN/LANDELIJKE ADVIEZEN

De volgende wettelijke ontwikkelingen vragen in 2025 aandacht van ons: IPPC, WOO, SLA en IBP-VTH. We lichten in deze paragraaf toe wat de invloed precies inhoudt.

IPPC

Actualisatieplicht vergunningen van IPPC-bedrijven (Integrated Pollution and Prevention Control). Bij publicatie van nieuwe (geactualiseerde) BBT-conclusies (best beschikbare technieken) van een bepaalde branche moeten de vergunningen van de betrokken bedrijven binnen 4 jaar na publicatie zijn aangepast. Een BBT-referentiedocument (BREF) is een document die de beste beschikbare technieken beschrijft. BBT-conclusies vormen de referentie voor toetsing en vaststelling van vergunningsvoorwaarden en actualisatie van deze voorschriften.

WOO

De WOO is sinds 2022 van kracht. We stemmen continu met onze opdrachtgevers af wat dat betekent voor bestaande en nieuwe archieven. Het vraagt op vlak van informatisering en automatisering aanpassingen van de werkprocessen. De financiële impact is nog niet helder te schetsen. Adequate uitvoering van die afspraken zal daarbij cruciaal zijn. We dienen namelijk onze data aan te leveren volgens de landelijke standaarden.

BELEIDSMATIGE ONTWIKKELING

SLA

Het schone luchtakkoord (SLA) zal extra inzet vragen voor luchtadvies bij activiteiten. Het doel van het SLA is om gezamenlijk de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Met de aanpak van de binnenlandse bronnen streven we naar een gezondheidswinst van minimaal 50 procent in 2030 ten opzichte van 2016. De maatregelen worden uitgewerkt in themagroepen en sluiten waar mogelijk aan bij lopende initiatieven. In alle sectoren starten overheden in samenspraak met bedrijven en burgers initiatieven en acties voor schonere lucht. Ook binnen de provincie Drenthe en voor de gemeente Assen is de inzet van onze experts gevraagd.

IBP-VTH

Op 8 juli 2022 heeft de staatssecretaris de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang van de versterking van het VTH-stelsel. De Kamerbrief met als bijlagen het interbestuurlijk programmaplan versterking VTH-stelsel en een overzicht opvolging aanbevelingen Cie van Aartsen heeft ook in 2025 onze aandacht. De RUD Drenthe verwijst voor de duiding van de impact in Drenthe naar de Voorjaarsnotitie 2023 en het Jaarprogramma 2023.

Uiteraard houden wij de ontwikkelingen binnen het IBP nauwlettend in de gaten. Het IBP pakt het vaststellen van een landelijke normfinanciering op. Dit kan gevolgen hebben voor onze financieringsstructuur die gebaseerd is op een aantal uitgangspunten zoals een eerlijke verdeling naar rato van wat wordt afgenomen per opdrachtgever. Het is afwachten hoe de landelijke norm van de financiering van omgevingsdiensten eruit komt te zien.

IBP-VTH

Het Interbestuurlijk Programma bestaat uit een zestal pijlers.

1. ROBUUSTE OMGEVINGSDIENSTEN EN FINANCIERING

Omgevingsdiensten zijn opgericht om de uitvoering van VTH-taken onafhankelijker te maken van bestuurlijke invloed. Indicatoren op vlak van effectiviteit, ontwikkelvermogen, wendbaarheid en efficiency geven aan hoe het gesteld is met de robuustheid van een organisatie. Iedere omgevingsdienst werd dan ook verzocht de organisatie te toetsen op zes kritische prestatie-indicatoren (KPI's). Het gaat onder meer over kennis en kunde, mandaat, middelen voor uitvoering en opleiding en innovatiebudget. Bij de verdere ontwikkeling en professionalisering van de RUD Drenthe is dit aspect van groot belang. Zie hiervoor het 'uitgelicht blokje'.

CRITERIA OP DE VOLGENDE PAGINA

2. BESTUURSRECHTELIJKE EN STRAFRECHTELIJKE HANDHAVING EN VERVOLGING

Vermijdbare milieuschade voorkomen door ervoor te zorgen dat bedrijven wet- en regelgeving naleven. Een 'level-playing field' voor bedrijven waarbij het voor de vergunning en handhaving van een bedrijfsactiviteit niet uitmaakt in welke regio deze activiteit ondernomen wordt. Twee doelen die met prioriteit aandacht moeten krijgen bij alle omgevingsdiensten. Extra BOA-inzet vormt dan ook een wezenlijk onderdeel van de kerntaak van de RUD Drenthe.

3. INFORMATIE-UITWISSELING EN DATAKWALITEIT

De uitwisseling van informatie in ons dagelijks werk wordt steeds belangrijker. We zien een ongebalanceerde groei aan instrumenten en applicaties. Terwijl optimale datakwaliteit erg belangrijk is bij het delen van gegevens. Deze pijler beoogt hier meer uniformiteit in aan te brengen. De effecten op de uitvoering van het werk van de RUD zijn groot. Denk bijvoorbeeld aan een verbeterslag van Inspectieview, een toekomstbestendig zaaksysteem waarmee ketensamenwerking soepel loopt, of de robotisering van processen. Naast de opbouw van onze data is het van belang om hier de juiste opvolging aan te geven. Innovatie en efficiëntie gaan vaak hand in hand.

4. KENNISINFRASTRUCTUUR INCLUSIEF ARBEIDSMARKT

De maatschappij staat voor grote transitieopgaven: de energietransitie, stikstofopgave, woningbouwopgave, klimaatadaptatie en circulariteit. Het is de ambitie van het Rijk, provincies en gemeenten dat de omgevingsdiensten klaar zijn om een essentiële rol te pakken in de grote ontwikkelopgaven waar Nederland voor staat. De RUD Drenthe wil graag invulling geven aan deze opgave. Scholing en opleiding krijgt dankzij de SPUK-regeling versnelt meer aandacht. We werken over provinciegrenzen heen samen in de Noordelijke regio. Werving van nieuw personeel en het opleiden en inwerken van onze mensen maakt deel uit van een meerjarige strategische personeelsplanning met een effect op de begroting.

5. ONAFHANKELIJKE UITVOERING VAN TOEZICHT EN HANDHAVING

Onderwerpen als mandaten, professionaliteit en transparantie verdienen de aandacht om onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving te kunnen waarborgen. Er wordt gewerkt aan een landelijk risicomodel en de implementatie van probleem- en risicoanalyse formats. Voor de RUD Drenthe betekent dit een verdere verdieping en detaillering van ons risicogericht toezicht model. Een ander belangrijk doel is de toepassing van een zogenaamde beleidscyclus waarbij onze deelnemers aangeven welke regionale doelen zij wil behalen. De doelen worden vertaald naar een uitvoeringsprogramma voor de RUD Drenthe.

6. MONITORING KWALITEIT MILIEUTOEZICHT

Pijler zes gaat over de gehele keten van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Hiervoor zijn vijf onderdelen gedefinieerd:

- Het inrichten van een systeem voor visitatie van omgevingsdiensten. Bij een visitatie wordt gereflecteerd op processen om inzichtelijk te maken hoe een organisatie functioneert. Het 2-jaarlijks in beeld brengen van wat goed gaat en beter kan staat centraal. Deze monitoring is van invloed op de uitvoering, en zal in 2025 weer plaatsvinden.
- Inrichten systeem van thematische en signalerende onderzoeken VTH-stelsel;
- Uitvoeren van thematische en signalerende onderzoeken;
- Ontwikkeling tweejaarlijks systeem van rapportage over de staat van VTH;
- Stimuleren stevigere invulling van horizontale controle door gemeenteraden en provinciale staten op eigen bestuur.

CRITERIA PIJLER 1 ROBUUSTE OMGEVINGSDIENST

Vanuit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) zijn robuustheidscriteria opgesteld, waaraan Omgevingsdiensten moeten voldoen. De RUD Drenthe voldoet bij pijler 1 aan de criteria 1 en 6. Op dit moment wordt nog niet (volledig) voldaan aan de andere criteria (2 t/m 5).

Alle Omgevingsdiensten dienen uiterlijk 1 april 2026 te voldoen aan alle criteria (zo nodig door een fusie). Het gaat in ons geval om aantoonbaar voldoen aan de kwaliteitscriteria, een meerjarig innovatie-agenda en budget, voldoende weerstandsvermogen en opleidingsbudget. Hiervoor wordt een verbeterplan opgesteld, die voor 1 april 2024 moet zijn verstuurd.

DE 6 CRITERIA ZIJN:

1. De omvang van het regionaal werkprogramma gecombineerd met het percentage medewerkers in eigen dienst. Deze omvang is minimaal € 16,5 miljoen (inclusief overhead en prijspeil 2023) en 80% van de medewerkers in het primaire proces is in dienst van de organisatie;

2. De dienst voldoet aan geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basistaken als de plustaken;

3. De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie blijkend uit aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie. Het percentage voor het innovatiebudget wordt in het kader van het onderzoek naar de robuuste financiering nader bepaald.

4. De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvermogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers en expliciete afspraken over uitname. Het percentage voor het weerstandsvermogen wordt in het kader van het onderzoek naar de robuuste financiering nader bepaald.

5. De dienst kan relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatiegestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor businessintelligence en opleidingsbudget van 3% van de loonsom.

6. De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied. De maatschappelijke opgave staat centraal.

ORGANISATORISCHE ONTWIKKELING

3.2 ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN

De volgende organisatorische ontwikkelingen hebben invloed op de uitvoering van onze producten en diensten.

3.2.1 STRATEGISCHE PERSONEELSPLANNING (SPP) RUD DRENTHE

In 2019 is gestart met het project SPP. Trends en veranderingen die van invloed kunnen zijn op onze taken en verantwoordelijkheden worden jaarlijks in beeld gebracht zodat we voorbereid zijn op de personele opgaven in de komende jaren. Het project SPP richtte zich op de toekomstige personele opgaven. In 2021 is het ondergebracht bij de staande HRM-bedrijfsvoering.

Het doel wat we in 2025 nastreven is om voorbereid te zijn op alle opgaves voor de komende jaren, en om de omslag te maken van personeelsplanning naar een bredere bedrijfsmatige planning. Deze planning zien we als een continu proces om te bepalen hoe de organisatie zich op de lange termijn positioneert en ontwikkelt. De Strategische Planning RUD Drenthe en de uniforme Uitvoering- en handhavingsstrategie Drenthe vormen samen input voor onze beleid- en organisatiedoelen en dalen neer in het Jaarprogramma.

DUURZAME INZETBAARHEID

De RUD Drenthe heeft oog voor vitaliteit, ontwikkelpotentieel en diversiteit. In de afgelopen jaren is het ziekteverzuim daardoor steeds gedaald. Het meest recente jaargemiddelde (september 2023) is 5,86 %. We behouden aandacht voor duurzame inzetbaarheid en daling voor het ziekteverzuim. In de ambitie voor 2025 lijkt het vooralsnog realistisch om (ook gezien de leeftijdsopbouw van de organisatie) rekening te houden met een ziekteverzuimpercentage van 6,5 %. Om medewerkers te boeien en behouden, zodanig dat zij gezond, productief en met plezier het huidige en toekomstige werk kunnen uitvoeren, wordt er veel aandacht besteedt aan thema's die bijdragen aan een duurzame inzetbaarheid.

AMENWERKING NOORDELIJKE OMGEVINGSDIENSTEN

Om de onderlinge samenwerking tussen de noordelijke omgevingsdiensten verder te verkennen is in een gezamenlijk overleg tussen de dagelijks besturen afgesproken daarvoor een onderzoek uit te voeren. Eind 2023 is een start gemaakt met dit onderzoek waarmee een businesscase wordt uitgewerkt van de mogelijkheden, randvoorwaarden en effecten van samenwerking. Op basis daarvan zullen eventuele vervolgstappen worden bepaald.

DUURZAAM MOBILITEITSBELEID

Met duurzaam mobiliteitsbeleid willen we inspelen op een aantal maatschappelijke ontwikkelingen. We willen stimuleren dat medewerkers gebruik maken van het openbaar vervoer in plaats van een eigen auto, als één van de maatregelen in het kader van de CO2-reductie. Daarnaast willen we een aantrekkelijke werkgever zijn in de huidige arbeidsmarkt. Hierdoor kunnen we ons meten met en onderscheiden van onze concurrenten op de arbeidsmarkt. We faciliteren onze medewerkers in het werken waar ze het meest effectief zijn, en niet wat het meest voordelig is. Soms is dat thuis, soms in ons kantoorgebouw en soms is dat in de kantoorgebouwen van onze deelnemers. Met het nieuwe beleid willen we zorgen dat medewerkers hierin de juiste keuzes maken.

ARBEIDSMARKTCAMPAGNE

De RUD Drenthe werkt waar mogelijk nauw samen met Omgevingsdienst Groningen en de FUMO. Ook als het gaat om de bedrijfsvoering of de werving van nieuw personeel. Verdere samenwerking tussen de noordelijke omgevingsdiensten draagt immers bij aan het stelsel van robuuste omgevingsdiensten. In 2023 is de campagne "Werken bij de NOD" gestart. Deze campagne geeft aandacht aan:

- Het werven van zij-instromers die omgeschoold kunnen worden ten behoeve ons takenpakket;
- De opleidingen van scholen om deze beter te laten aansluiten op onze praktijk;
- De mogelijkheid om van traineeships gebruik te maken.

Dat betekent een andere insteek in externe communicatie en een toename in opleiding en begeleiding van zij-instromers en trainees. Dit heeft ook in 2025 stevig de aandacht want het succes van de campagne verminderd de kwetsbaarheid van een aantal functies.

3.2.2 DATA- EN INFORMATIE-GESTUURD WERKEN

Het verzamelen, registreren en analyseren van data tot informatie is inmiddels een belangrijke taak en randvoorwaarde voor het goed functioneren van een omgevingsdienst. Het sluit aan op pijler 3 van het IBP-VTH. Uit de evaluatie GR is gebleken dat onze informatievoorziening in vergelijking met andere Omgevingsdiensten vooruitstrevend is. Er zijn een aantal onderwerpen die in 2025 extra inzet en aandacht vragen:

DATAVOORZIENING

We vinden het belangrijk om navolgbaar te zijn. We willen onze rapportages, intern en extern, verder professionaliseren. Door onze ambitie om een hogere kwaliteit van sturingsinformatie te realiseren, zijn we in staat om steeds exacter per deelnemer dashboards en verantwoordingsoverzichten te genereren. We zien dat deze investering in het verbeteren van de monitoring, analyse, interpretatie en presentatie loont.

GEO-INFORMATIE

De groeiende behoefte aan strategische, tactische en operationele stuurinformatie vraagt veel van onze informatievoorziening. In 2024 wordt een nieuwe basis gelegd voor een moderne GEO- informatievoorziening. Daarbij worden koppelingen tussen interne en externe databronnen gerealiseerd. De mogelijkheid om 2025 informatie geografisch weer te geven biedt onszelf, en daarmee de regio, nieuwe kansen. Als hiervoor extra middelen nodig zijn dan nemen we dit op in de begroting.

ROBOTISERING

RUD Drenthe ziet Robotic Process Automation (RPA) als kansrijke technologie om verschillende onderdelen van processen gerobotiseerd te laten uitvoeren en daarbij een aantal doelstellingen te behalen. Denk aan het verlagen van de administratieve druk, versnellen van de uitvoering van processen en het wegnemen van saai en eentonig werk. Daarnaast kan RPA ook bijdragen aan efficiëntere dienstverlening en optimale bedrijfsvoering. De eerste stappen zijn in 2023/2024 gezet en ook in 2025 zal RPA een verdere groei doormaken.

3.2.3 HUISVESTING

ORGANISATORISCHE ONTWIKKELING

Sinds de start van de RUD Drenthe in 2014 is de organisatie flink gegroeid. Daarnaast is sinds de coronapandemie een andere huisvestingsbehoefte ontstaan vanwege het hybride werken (afwisselend thuis of op kantoor en vaker (deels) via onlineverbindingen). Dit was aanleiding om te komen tot een huisvestingsvisie. In 2023 hebben we onderzocht hoe onze nieuwe huisvesting er uit zou moeten zien. Daarbij is duidelijk geworden dat dit het best kan worden vormgegeven vanaf 1 kantoorlocatie. Op dit moment zijn we ons aan het oriënteren op een nieuwe locatie in Assen. De verwachting is dat deze gereed zou kunnen zijn in de eerste helft van 2025. Het uitgangspunt is dat de relatieve kosten per medewerker niet stijgen. Voor de kosten die te maken hebben met de herhuisvesting is zowel in 2024 als in 2025 € 100K incidenteel gereserveerd. In 2024 is dit budget bedoeld voor advisering, voorbereiding en aansturing van het project. In 2026 zullen de daadwerkelijke verhuiskosten een beslag op de begroting leggen.

3.2.4 BEDRIJFSVOERING OP ORDE

Vanaf het jaar 2024 is de organisatie verder versterkt om de verschillende opgaven effectief uit te kunnen voeren. Naast de ondersteuning van het primaire proces zijn de verschillende bovengenoemde projecten goed in de planning gezet om de gestelde doelen te kunnen behalen. In de meerjarenbegroting 2025-2028 zien we een lichte ombuiging van de inzet van overhead naar primair. De organisatie is in deze jaren voldoende op sterkte gebracht om de huidige taken goed uit kunnen voeren. Het percentage overhead voor de personele kosten is ongeveer gelijk gebleven. Het overheadpercentage bedraagt 26,3% (2024: 26,4%) o.b.v. definitie BBV.

FINANCIEËL EFFECT

3.3 FINANCIELE ONTWIKKELINGEN

INVENTARISATIE OPGAVEN

Net als in 2024 heeft het bestuur besloten dat te voorziene extra opdrachten moeten worden opgenomen in het jaarprogramma. Voor niet te voorziene extra opdrachten wordt nadien een extra opdracht verleend. Denk hierbij aan projecten handhavingszaken, complexe toezichtzaken, zeer complexe vergunningen en de inzet na calamiteiten, milieucriminaliteit en klachten. Alleen indien de beschikbare formatie ontoereikend is worden de niet te voorziene extra opdrachten geprioriteerd in het uitvoeringsprogramma.

Meer- en minderwerk wordt verantwoord in de voor- en najaar rapportage en verrekend in de jaarrekening 2025 conform de verrekensystematiek. Net als in 2024 wordt te voorzien meerwerk opgenomen in het Jaarprogramma 2025. Uiteindelijk wordt afgerekend op basis van daadwerkelijk geleverde inzet vermenigvuldigd met het nacalculatorisch uurtarief op basis van werkelijke lasten verdeeld over het totaal te verrekenen aantal uren. Denk hierbij aan een toe- of afname in het aantal meldingen, vergunningaanvragen en klachten.

De extra inzet voor BOA-taken en Luchtadvies is structureel in de begroting opgenomen en deze wordt net als in de voorgaande jaren achteraf verrekend op basis van gerealiseerde inzet.

KADERS EN KENTALLEN

Uit de evaluatie van de GR is gebleken dat de uitvoering van onze taken op basis van de oorspronkelijk vastgestelde Drentse Maat en niet-Drentse Maat niet overeenkomt met andere omgevingsdiensten met eenzelfde opgave. Daarom is een herijking van de Drentse Maat voorgesteld. De begroting 2025 is gebaseerd op de uitkomsten en besluitvorming van de eerste fase van deze herijking (december 2021), inclusief een groeimodel tot en met 2025.

Met een uniforme vastgestelde Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe wordt een wettelijk verplichte uitvoeringsniveau afgesproken. Daarbij is ruimte om met (door de Omgevingswet beoogde) gebiedsgerichte kaders te werken waardoor bijvoorbeeld onderscheid kan worden gemaakt tussen landelijke of meer stedelijke gebieden. De doorontwikkeling en beleidsmatige borging van de (effecten van de) Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe vraagt om structurele inzet van strategische beleidsmedewerkers.

UURTARIEF

Het uitgangspunt bij het uurtarief is dat deze volledig kostendekkend is en dat er geen exploitatietekort wordt behaald in 2025. Uitgangspunt is tevens dat het uurtarief gelijk is voor alle deelnemers en alle producten. Het tarief wordt berekend op basis van de totale lasten in de begroting verminderd met de overige baten, gedeeld door het aantal productieve uren. Het uurtarief 2025 is € 122,99. Dit uurtarief is een integraal tarief, waarin ook alle ontwikkelkosten, overhead, incidentele lasten en investeringen etc. zijn opgenomen.

BEREKENING UURTARIEF	BEGROTING 2025	BEGROTINGS-WIJZIGING 2025
Totale lasten	27.417.237	26.072.637
Overige baten	-515.804	-510.932
Totaal te verhalen	**26.901.433**	**25.561.705**
Uren jaar-programma	218.735	216.096
Uurtarief	**€ 122,99**	**€ 118,29**

4 DE PROGRAMMA'S

Het BBV vereist dat de begroting in verschillende programma's wordt weergegeven. Omdat de projecten niet langer apart worden gefinancierd maar integraal onderdeel uitmaken van het jaarprogramma, is het programma "milieu – projecten en leges" zoals dat voorheen werd gebruikt feitelijk niet langer nodig. Daarom is er nu nog maar één inhoudelijk programma: Milieu.

De leges worden wel apart weergegeven omdat dit niet gaat om milieu-leges. Volgens het BBV dienen de algemene dekkingsmiddelen, de heffing VPB en het bedrag voor onvoorzien apart in het programmaplan uiteengezet te worden. Daarnaast worden de kosten van de overhead in een apart programma getoond. De kosten van de andere programma's dienen exclusief overheadkosten getoond te worden.

Bedragen x € 1000	BATEN	LASTEN	SALDO
Programma Milieu	26.901	17.935	8.967
Leges	200	140	60
Programma organisatieontwikkeling	0	0	0
Overhead	129	9.176	-9.047
Algemene dekkingsmiddelen	145	0	145
Heffing VPB	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	125	-125
Saldo van baten en lasten vóór mutaties reserves	**27.375**	**27.375**	**150**
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Saldo van baten en lasten na mutaties reserves	**27.375**	**27.375**	**0**

Tabel 4: Hoofdoverzicht baten en lasten 2025 overeenkomstig indeling BBV

Elk van de programma's uit het overzicht wordt hieronder kort toegelicht.

4.1 PROGRAMMA MILIEU

De milieutaken staan uitgebreid omschreven in het jaarprogramma. Voor toelichting op deze taken verwijzen wij u naar het meest recente jaarprogramma over 2024. Voor 2025 wordt er een uitvoeringsprogramma opgesteld die afgestemd wordt op deze begroting en op de Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe.

4.2 LEGES

De verwachting bij de legesopbrengsten is onduidelijk. Dit heeft te maken met het feit dat provincie en gemeenten onder de Omgevingswet de mogelijkheid krijgen leges te heffen voor regulering van de milieuactiviteiten en het is nu nog niet duidelijk welke afspraken daar over worden gemaakt. De legeskosten zijn voor 2025 geraamd op € 140K. In paragraaf 2.1 en 2.2 wordt nader ingegaan op de gevolgen voor de leges onder de Omgevingswet.

4.3 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD, VENNOOTSCHAPSBELASTING, ONVOORZIEN

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

De algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen specifiek bestedingsdoel is bepaald. Voor het jaar 2025 worden renteopbrengsten geraamd ten bedrage van € 145K.

OVERHEAD

Het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) schrijft voor dat overheadkosten afzonderlijk worden begroot en niet in de inhoudelijke programma's worden opgenomen. Op deze manier wordt beoogd om meer inzicht te geven in de overheadkosten voor de organisatie als geheel. De volgende kosten worden conform het BBV voor onze dienst tot de overhead gerekend:

- Directie en management
- Concern controller
- Relatie- en Opgavemanager
- Secretariaat
- Staf/adviseurs (Informatisering & Automatisering, HRM, Financiën/Controlling, Informatievoorziening)
- Ondersteunende PIOFACH-taken (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie en Huisvesting), wanneer deze niet één op één aan het primaire proces kunnen worden gekoppeld.

VENNOOTSCHAPSBELASTING (VPB)

Het BBV schrijft voor dat de heffing vennootschapsbelasting wordt uiteengezet in een separate post. Deze post is niet van toepassing op onze organisatie. Vennootschapsbelasting dient namelijk te worden afgedragen door een overheidsonderneming bij activiteiten die voor de Vpb gelden als onderneming en waarop geen objectvrijstellingen van toepassingen zijn. Ons uitgangspunt is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, wij in principe enkel die activiteiten ondernemen waarvoor sprake is van objectvrijstelling.

ONVOORZIEN

Het BBV schrijft voor dat de post 'onvoorzien' eveneens apart getoond dient te worden. We hebben een bedrag van € 125K opgenomen voor onvoorzien, zoals afgesproken in de financiële verordening. Bestuurlijk is de wens geuit om de algemene reserve zo laag mogelijk te houden. Indien zich tegenvallers voordoen dan moeten wij ons tot de deelnemers wenden voor een verhoging van de deelnemersbijdrage. Het is daarom wenselijk om een post onvoorzien te hebben en daarnaast het weerstandsvermogen voldoende hoog te houden om onze financiële risico's te kunnen dekken. Zo ontstaat er gedurende het jaar geen stagnatie in verband met extra besluitvormingsprocedures. Op ons weerstandsvermogen wordt verder ingegaan in paragraaf 2.1.

5 PARAGRAFEN

Het BVV vereist verschillende paragrafen. Vier daarvan zijn niet van toepassing op ons en worden daarom niet uitgewerkt. Op 5 paragrafen geven we in dit document een toelichting.

- Grondbeleid is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen eigen grond bezit;
- Verbonden partijen is niet van toepassing omdat de RUD Drenthe geen verbonden partijen heeft (het is zelf een verbonden partij);
- Onderhoud kapitaalgoederen is niet van toepassing omdat het kantoor waarin de RUD Drenthe gehuisvest is, wordt gehuurd en er verder geen voor deze paragraaf relevante activa zijn;
- De vennootschapsbelasting is niet van toepassing omdat het uitgangspunt van de RUD Drenthe is dat, voor de activiteiten van de RUD Drenthe die kwalificeren als onderneming, zij in principe enkel die activiteiten onderneemt waarvoor sprake is van objectvrijstelling.

De volgende verplichte paragrafen zijn in deze ontwerpbegroting 2025 opgenomen:

- Paragraaf leges/ lokale heffingen
- Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf financiële kengetallen
- Paragraaf bedrijfsvoering
- Paragraaf personele ontwikkelingen

5.1 PARAGRAAF LEGES/ LOKALE HEFFINGEN

Wij hebben in ons eigen beleid geen lokale heffingen. Voor de provincie Drenthe zijn wij wel gemandateerd om de heffingen van leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo/Omgevingswet. De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. Wij hebben met de provincie de afspraak gemaakt dat het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven bij de leges de dekking is voor de administratieve ondersteuning voor het innen van de leges. Per saldo is het innen van de leges dus

een budgetneutraal project. In het kader van de Omgevingswet is dit veranderd. De uitkomst van de werkgroep leges van de OPD (het Omgevingsplatvorm Drenthe) zal daarbij leidend zijn. Het eventueel wegvallen van deze werkzaamheden is opgenomen in de volgende paragraaf.

5.2 PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin wij in staat zijn middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Het gaat om de robuustheid van de begroting. Maar ook om de wendbaarheid en het adequaat kunnen handelen van een organisatie. En voor onze deelnemers om een organisatie die optimaal efficiënt kan bijdragen aan hun opgaven.

Wij hebben ultimo 2023 een totaal eigen vermogen van € 660K met een algemene reserve van € 288K een bestemmingsreserve van € 23K en een positief exploitatieresultaat over 2023 van € 349K. De bestemmingsreserve maakt geen onderdeel uit van de weerstandscapaciteit, maar dat geldt wel voor het positieve exploitatieresultaat over 2023. Ook de post onvoorzien kan worden beschouwd als onderdeel van het weerstandsvermogen.

Wanneer wordt besloten dat de deelnemers het positieve resultaat 2023 toevoegen aan de algemene reserve dan zal het weerstandvermogen iets toenemen. Bij het aanbieden van de jaarstukken 2023 wordt aan de deelnemers gevraagd om het positieve resultaat over 2023 van € 349K toe te voegen aan de algemene reserve. Daarnaast is in onderhavige begroting een post onvoorzien van € 125K opgenomen. Wanneer het positieve resultaat toegevoegd wordt aan de algemene reserve, dan stijgt het weerstandsvermogen naar € 762K. De ratio stijgt dan naar 1,5. Dat wordt beoordeeld als ruim voldoende.

RICHTLIJNEN WEERSTANDSCAPACITEIT	
BETEKENIS RATIO	**RATIO WEERSTANDSCAPACITEIT**
Uitstekend	> 2,0
Ruim voldoende	1,4 < x > 2,0
Voldoende	1,0 < x > 1,4
Matig	0,8 < x > 1,0
Onvoldoende	0,6 < x > 0,8
Ruim onvoldoende	< 0,6
FACTOR AANWEZIG/BENODIGD WEERSTANDSVERM.	
FACTOR	1,5
OORDEEL	ruim voldoende

Tabel 5: De conclusie van het weerstandsvermogen

FINANCIËLE RISICO'S

De omvang van ons weerstandsvermogen is gerelateerd aan de risico's die de organisatie loopt. Deze risico's zijn in kaart gebracht en ook financieel vertaald. Hierbij is rekening gehouden met reeds getroffen maatregelen, zoals verzekeringen. Een aantal van onze (financiële) risico's worden in onderstaande tabel vermeld. In het model zijn risicobeoordeling en -kwantificering gehanteerd, zoals aanbevolen door het Ministerie van BZK. Deze risico's geven inzicht in het benodigde weerstandsvermogen (zie onderstaande tabel). Hierbij worden kleinere risico's geacht onderdeel te zijn van de reguliere bedrijfsvoering. De vermenigvuldiging met de wegingsfactoren impact en frequentie geeft het bedrag aan dat beschikbaar moet zijn als weerstandsvermogen om de risico's te kunnen opvangen.

nr	CATEGORIE	OMSCHRIJVING	EFFECT	FINANCIEEL	IMPACT	FREQUENTIE	BENODIGDE WEERSTANDS CAPACITEIT (€)
1	personeel	Ziekteverzuim	productieverlies	€ 250.000	3	5	250.000
2	personeel / bedrijfsvoering	Werving nieuwe medewerkers	productieverlies	€ 150.000	3	4	112.500
3	personeel	Leges	frictiekosten	€ 50.000	1	5	50.000
4	personeel	Zaaksysteem	productieverlies	€ 500.000	2	2	100.000
5	personeel / bedrijfsvoering	Gevolgen omgevingswet	productieverlies	PM	PM	PM	PM
						TOTAAL	512.500

Tabel 6: Het risicoprofiel 2025

KLASSE / IMPACT	FINANCIEEL	WEGINGSFACTOR
1	< 50.000	25.000
2	50.001 - 100.000	75.000
3	100.001 - 250.000	175.000
4	250.001 - 1.000.000	625.000
5	> 1.000.000	1.000.000

KLASSE/ FREQUENTIE	KANS	WEGINGSFACTOR
1	1 keer per 10 jaar of minder	0,10
2	1 keer per 5-10 jaar	0,20
3	1 keer per 2-5 jaar	0,50
4	1 keer per 1-2 jaar	0,75
5	1 keer per jaar of meer	1,00

In de risicoberekening is geen rekening gehouden met een eventuele bestuurlijke keuze om bij noodzakelijke herprioritering in het jaarprogramma 2025 alsnog te kiezen voor het beschikbaar stellen van extra middelen. Mocht op basis van het jaarprogramma 2025 een tekort aan uren zichtbaar worden, dan vraagt dat om expliciete bestuurlijke besluitvorming, herprioritering en beschikbaarstelling van extra middelen waarvoor dan een extra deelnemersbijdrage noodzakelijk is.

1. ZIEKTE-VERZUIM

Algemeen In 2023 was het gemiddelde ziekteverzuim 5,68%. Bij de berekening van de beschikbare productieve uren is 6,5% ziekteverzuim opgenomen in de begroting 2025.

Beheersmaatregelen In 2024 en 2025 staat verzuim wederom hoog op onze agenda en het thema alsmede het verzuimprotocol is actief bij onze medewerkers onder de aandacht. Daarnaast zijn/worden de volgende maatregelen getroffen:

- De preventie op- en de begeleiding van het beïnvloedbare verzuim is vergroot;
- De toegankelijkheid van bedrijfsmaatschappelijk werk is vergroot;
- De inzet op de pro-actieve uitvoering van het Arbobeleid is vergroot;
- Er is een directe verzuimbegeleiding op de lopende dossiers;
- In 2025 is de pandemie minder of niet meer van invloed op de keuze voor thuiswerken of op locatiewerken. De klus bepaalt hoe en waar gewerkt wordt waardoor het werkplezier zich kan herstellen. Onze huisvesting moet in 2025 ingericht zijn op deze hybride werkwijze van plaats- en tijd onafhankelijk werken.

Calculatie financieel Voor de calculatie is 2 % van de loonsom van het primaire proces gebruikt.

Algemeen De krapte op de huidige arbeidsmarkt aan gekwalificeerd personeel noodzaakt ons tot meer inzet op werving en selectie van toekomstig benodigde medewerkers.

Beheersmaatregelen De RUD Drenthe voert een campagne "Werken bij de NOD" samen met de ODG en de FUMO. Daarbij zal bijzondere aandacht gegeven worden aan inclusie en diversiteit. In dat kader zetten we in om:

- zij-instromers klaar te stomen voor onze taken;
- opleidingen van scholen beter te laten aansluiten op onze praktijk;
- van traineeships gebruik te maken.

Dat betekent een andere insteek in communicatie naar buiten en een toename in opleiding en begeleiding van zij-instromers en trainees.

Calculatie financieel In de begroting is een dekking van € 150K opgenomen ter dekking van mogelijk productieverlies.

Algemeen Wij hebben in ons eigen beleid geen lokale heffingen. Voor de provincie Drenthe zijn wij wel gemandateerd om de heffingen van de leges uit te voeren. Dit betreft leges voor de luchtvaart en de Wabo/Omgevingswet. De inning van de leges is gebaseerd op de Legesverordening van de provincie. Wij hebben met de provincie de afspraak gemaakt dat het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven bij de leges de dekking is voor de administratieve ondersteuning voor het innen van de leges. Per saldo is het innen van de leges dus een budgetneutraal project. In het kader van de Omgevingswet verandert dit. De vraag is of gemeenten gebruik gaan maken van de mogelijkheid om leges te gaan innen en vervolgens of wij daar een rol in gaan spelen. De uitkomst van de werkgroep leges van de OPD (het Omgevingsplatform Drenthe) zal daarbij leidend zijn.

Beheersmaatregelen Wij zijn actief betrokken bij de gesprekken van het OPD en de verschillende werkgroepen (waaronder leges) waar de gevolgen van het invoeren van de Omgevingswet besproken worden.

Calculatie financieel In de begroting is een dekking van € 50K opgenomen ter dekking van de inzet van de betrokken medewerkers bij het team vergunningen.

De Omgevingswet is ingegaan op 1 januari 2024. Met de impactanalyse zijn de verwachte structurele effecten van de Omgevingswet in beeld gebracht. De invoering van de Omgevingswet heeft impact op de uitvoering van het takenpakket. In de impactanalyse verwachten we op basis van de huidige dienstverlening een stijging van 18%. Dit zijn de structurele effecten wanneer de Omgevingswet volledig doorwerkt in alle organisatie, d.w.z. dat bijvoorbeeld ook omgevingsplannen zijn vastgesteld door gemeenten. De verwachting is dat sprake zal zijn van een geleidelijke structurele stijging van inzet (over meerdere jaren). Via tijdelijke uitvoeringskeuzes kunnen de verwachte effecten van de Omgevingswet gedempt worden naar 9%. In deze begroting is het effect van 9% verwerkt. Daarnaast is een prioritering opgenomen die wordt toegepast wanneer de vraag vanuit de deelnemers groter is dan de beschikbare formatie. Op zowel de structurele als incidentele effecten vindt monitoring plaats.

Aanvullende financiële risico's
Zoals in hoofdstuk 4 is omschreven, bestaan er nog een aantal relevante risico's die op dit moment niet op geld zijn in te schatten zoals:

- Data- en informatie gestuurd werken/Digitale Uitwisseling;
- Onderzoek naar de gevolgen van voortzetting van het huidige zaaksysteem
- Doorontwikkeling Uitvoering- en Handhaving Strategie Drenthe;
- Huisvesting in het jaar 2025.

5.3 PARAGRAAF FINANCIËLE KENGETALLEN

Hieronder volgt een korte toelichting per kengetal met als basis de jaarrekening 2023, de begroting wijziging 2023 en de Ontwerpbegroting 2024.

	2023 (JAAR-REKENING)	2024 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)	2028 (BEGROTING)
Netto schuldquote	-3,2%	-2,5%	-2,4%	-2,9%	-3,2%	-3,6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteitsratio	11,5%	11,4%	11,3%	13,7%	15,9%	18,1%
Structurele exploitatieruimte	1,1%	1,3%	-0,1%	0,2%	0,2%	0,2%

Tabel 7: percentages schuldquote en solvabiliteitsratio

NETTO SCHULDQUOTE

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. We hebben geen leningen waardoor de schuldpositie alleen bestaat uit kortlopende verplichtingen. Daarom hanteren wij een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waar geld voor aangetrokken wordt, stijgt het kengetal boven de 0% stijgen. Voor 2025 is het kengetal –2,4% en voldoet daarmee aan de gestelde norm.

SOLVABILITEITSRATIO

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt, de norm voor ons is daarom minimaal 20%. Ons solvabiliteitsratio is op basis van de begroting 2025 uitgekomen op 11,3% waardoor de solvabiliteit van onze organisatie onder de norm ligt. Het kengetal valt lager uit omdat met voorschotten van de opdrachtgevers wordt gewerkt. De voorschotten leiden tot een hoger kortlopend vreemd vermogen en hebben daarmee een negatief effect op de ratio maar zorgen niet voor een slechte financiële weerbaarheid. Immers, die voorschotten worden in het nieuwe boekjaar besteed aan de taken waarvoor wij dit geld hebben ontvangen. Daarnaast is het eigen vermogen na de onttrekking voor het ontwikkelprogramma geminimaliseerd.

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De norm voor onze organisatie is 0% of hoger. In de begroting 2025 is de ratio -0,1% en daarmee onvoldoende. Vanaf het jaar 2026 is het weer positief.

ALGEHEEL OORDEEL

Het BBV schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Van de drie geldende kengetallen voor onze organisatie geeft de solvabiliteitsratio aan dat deze onder de norm ligt. Het algehele beeld van onze financiële positie is dat oplettendheid is geboden. Zie ook de vorige paragraaf inzake het weerstandsvermogen.

5.4 PARAGRAAF FINANCIERING

BELEIDSKADERS

De uitvoering van de financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht Financierings- (treasury-)statuut evenals een financieringsparagraaf in begroting en rekening. We werken volgens het Treasurystatuut dat is vastgesteld op 23 september 2013.

RENTEVISIE

Gezien de geringe invloed van de renteontwikkeling op onze begroting is geen lange termijn rentevisie opgenomen.

GELDLENINGEN

We zullen het overgrote deel van onze werkzaamheden betalen uit de vaste voorschotbetalingen van de deelnemers. De verwachting is dat deze voldoende zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. We hebben geen geldleningen en verwachten deze voor de begroting van 2025 ook niet aan te hoeven gaan. Onze organisatie loopt op dit moment geen grote liquiditeitsrisico's. In de praktijk factureren wij maandelijks of per kwartaal de projectinzet.

KASGELDLIMIET

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) is een kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten tijdens een boekjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het begrotingstotaal. Het saldo van vlottende schulden en vlottende middelen wordt afgezet tegen het begrotingstotaal. Dit betekent voor ons dat het maximale saldo in 2025 € 2,2 mln. mag bedragen.

RENTE RISICONORM

Ter beperking van het renterisico op vaste schuld is er een rente risiconorm vastgesteld. De rente risiconorm schrijft voor welk deel van de lange termijn leningen (> 1 jaar) maximaal vernieuwd mag worden in een begrotingsjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen zoals de RUD Drenthe is dit vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt als volgt berekend: de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Er is in 2025 geen sprake van herfinanciering omdat geen leningen worden aangegaan.

5.5 PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Bedrijfsvoering ondersteunt de andere programma's in het voorzien van verschillende diensten als personeelszaken, informatievoorziening, administratie, communicatie, sturing, coaching en planning en control. De bedrijfsvoeringsopgaven waren in 2019-2020 opgenomen in een Ontwikkelprogramma. Hiermee is een deel van de basis op orde gebracht, is de professionalisering van de financiële functie tot beheersbaar niveau gebracht en groeit jaarlijks ons zelflerend vermogen. In 2021 is doorgepakt met een uitvoeringsprogramma voor de nog resterende opgaven en de afronding van eerder in gang gezette ontwikkelingen. Het Ontwikkelprogramma is inmiddels beëindigd. De organisatieontwikkeling van de RUD is onderdeel gemaakt van de begroting 2025. Nadat de U&H – strategie is vastgesteld en doorgevoerd, de Omgevingswet is geïmplementeerd en de effecten van het doorvoeren van de evaluatie GR inzichtelijk zijn kunnen de afspraken en visie op onze bedrijfsvoering worden herzien.

5.6 PERSONELE ONTWIKKELINGEN

We starten 2024 met 179 fte vaste medewerkers en 31 fte inhuur, wat neerkomt op totaal 210 fte bezetting. Een toelichting op de verdeling van ons personeel over de verschillende clusters in relatie tot de totale opgave in 2025, volgt in het Jaarprogramma 2025. In het kader van de versterking van het VTH-stelsel zijn de kwaliteitscriteria voor 'kritieke massa' (deskundigheid en ervaring) daarbij een belangrijk instrument. De komende jaren laten nog geen grote uitstroom zien als gevolg van pensionering. De gemiddelde leeftijd bedraagt 49 jaar. Wij verwachten dat we eind 2025 de gewenste formatieve groei volledig gerealiseerd hebben. Vanuit die stabiliteit en rust kan de focus meer gericht worden op beperken van uitstroom en uitval.

6 FINANCIËLE BEGROTING

In 2018 is als onderdeel van de verbetering van onze financiële grip de opzet van de begroting verbeterd, in afstemming met de deelnemers. Ook de begroting 2025 is volgens deze verbeterde opzet opgesteld.

6.1 OPZET BEGROTING

We werken langs de volgende uitgangspunten:

- De begroting is in overeenstemming met het BBV opgesteld, waarbij alle benodigde paragrafen en voorgeschreven onderdelen zijn opgenomen;
- In de exploitatiebegroting is een nadere specificatie van de budgetten opgenomen. Zo is er bijvoorbeeld onderscheid gemaakt naar personeels- en inhuurbudgetten voor het primair proces en de overhead;
- De meerjarenbegroting maakt onderdeel uit van de financiële begroting.

Met ingang van 2025 is er geen apart programma “milieu, leges en projecten” meer. De projecten maken integraal onderdeel uit van het jaarprogramma waardoor deze niet langer apart aan de deelnemers in rekening worden gebracht. De hiermee samenhangende lasten en baten zijn opgenomen in het programma “milieu”. Dat programma valt volgens de IV3–informatievoorschriften voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen onder taakveld 7.4 Milieubeheer. De leges worden apart weergegeven omdat deze niet onder dat taakveld vallen. Dit gaat hoofdzakelijk om bouwleges.

6.2 MEERJARENRAMING OVERZICHT BATEN EN LASTEN

De meerjarenraming 2026 - 2028 is op basis van de geldende normen geïndexeerd. De financiële en beleidsmatige uitgangspunten die leiden tot de begroting 2025 bestaan uit:
De uitgangspunten van de begroting 2024, inclusief de begrotingswijziging 2024;

- Het gewogen indexcijfer (4,65%) door toepassing van de index loonvoet sector overheden de prijsindex netto materiële overheidsconsumptie;
- Een productiviteitsnorm van 1.331 uur per FTE, waarbij rekening gehouden is met een ziekteverzuimpercentage van 6,5 %;
- De in 2020 vastgestelde verrekensystematiek voor de deelnemersbijdragen.

Bedragen x € 1.000	2023 (JAAR-REKENING)	2024 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)	2028 (BEGROTING)
Programma Milieu	18.944	25.587	26.901	28.306	29.495	30.565
Leges	2.484	200	200	208	217	225
Overhead	151	101	129	134	140	145
Algemene dekkingsmiddelen	155	145	145	145	145	145
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien (rente)	0	0	0	0	0	0
Baten totaal	**21.734**	**26.033**	**27.375**	**28.794**	**29.997**	**31.080**
Programma Milieu	12.398	17.068	17.935	18.739	19.534	20.249
Leges	2.426	150	140	140	140	140
Overhead	6.562	8.690	9.176	9.640	10.049	10.416
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	125	125	125	125	125
Lasten totaal	**21.386**	**26.033**	**27.375**	**28.644**	**29.847**	**30.930**
Saldo van baten en lasten vóór mutaties reserves	**348**	**0**	**0**	**150**	**150**	**150**
Toevoeging aan bestemmings reserve Zaaksysteem	0	0	0	150	150	150
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten na mutaties reserves	**348**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 8: Overzicht van de meerjarenraming

De begroting kan worden gewijzigd in geval van hernieuwde inzichten, te weten werkelijke indexcijfers, toe- en/of afname van de productie op basis van het nog op te stellen jaarprogramma 2025, wanneer er een concrete begroting is voor de projecten 2025, in geval van concretisering van het investeringsbudget of als er zich onvoorziene zaken voordoen. In ieder geval dient sprake te zijn van een gelijkblijvend takenpakket of een gelijkblijvend uitvoeringsniveau. Wijziging in omvang, intensiteit of kwaliteit van de werkzaamheden leidt tot begrotingseffect of herprioritering van taken. Een aantal risico's die mogelijk substantiële begrotingseffecten meebrengen zijn in deze rapportage reeds benoemd.

Bedragen x € 1.000	2023 (JAAR-REKENING)	2024 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)	2028 (BEGROTING)
Totale baten	**21.735**	**26.033**	**27.375**	**28.794**	**29.997**	**31.080**
Deelnemersbijdragen	**19.143**	**25.118**	**26.642**	**28.046**	**29.495**	**30.565**
Reguliere deelnemersbijdrage	18.743	25.118	26.642	28.046	29.495	30.565
Bijdrage incidentele aanvullende kosten	400	0	0	0	0	0
Legesopbrengsten	**200**	**200**	**200**	**208**	**217**	**225**
Projectbaten	**1.178**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Projectbaten SPUK	**908**	**444**	**260**	**260**	**0**	**0**
Financiële baten	**155**	**145**	**145**	**145**	**145**	**145**
Inkomsten overige baten	**151**	**126**	**129**	**134**	**140**	**145**
Totale lasten	**21.386**	**26.033**	**27.375**	**28.644**	**29.847**	**30.930**
Personeelslasten	**15.947**	**21.138**	**22.932**	**23.917**	**25.202**	**26.125**
Loonsom primair proces	10.686	12.512	13.290	13.895	14.484	15.014
Loonsom overhead	3.337	4.615	4.700	4.914	5.122	5.309
Doorbelasting loonkosten	-2.203	-444	-260	-260	0	0
Frictiekosten,						
looncompensatie enz.	-79	-40	-42	-44	-45	-47
Inhuur primair proces	2.462	2.483	2.601	2.709	2.824	2.927
Inhuur overhead	750	747	970	1.010	1.053	1.091
Reiskosten	306	313	728	758	790	819
Opleidingen	321	415	435	453	472	489
Overige personele kosten	367	536	511	482	503	521
Bedrijfsvoeringskosten	**3.013**	**3.686**	**3.801**	**4.002**	**4.172**	**4.324**
Packagedeal gem. Emmen en prov. Drenthe	1.794	2.029	2.136	2.225	2.319	2.404
Huur zaaksysteem / licentie LOS	247	287	287	299	312	323
Overige licentie- en ICT-kosten	523	728	701	773	806	835
Overige bedrijfsvoeringskosten	449	642	677	705	735	762
Doorbetaalde leges	**140**	**150**	**140**	**140**	**140**	**140**
Projectkosten	**1.178**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Projectkosten SPUK	**908**	**444**	**260**	**260**	**0**	**0**
Onvoorzien	**0**	**125**	**125**	**125**	**125**	**125**
Incidentele lasten	**201**	**490**	**118**	**200**	**208**	**216**
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	**349**	**0**	**0**	**150**	**150**	**150**
Toevoeging aan bestemming-reserve Zaaksysteem	**0**	**0**	**0**	**150**	**150**	**150**
Onttrekking reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	**349**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 9: De exploitatiebegroting

INDEXATIE

De posten in de exploitatiebegroting voor het jaar 2025 en de meerjarenraming (2026-2028) zijn geïndexeerd op basis van een inschatting van de directie voor de jaren 2025-2028. Dit is schematisch weergegeven in bijlage A.

Hieronder worden de belangrijkste posten waarin afwijkingen in de begroting 2025 plaatsvinden ten opzichte van de begroting 2024 toegelicht.

6.3.1 BATEN

DEELNEMERSBIJDRAGE

De deelnemersbijdrage stijgt ten opzichte van de begrotingswijziging 2024 met € 1,5 mln. Een specificatie per deelnemer is weergegeven in de bijlagen. De stijging wordt veroorzaakt door de volgende posten:

OMSCHRIJVING	BEDRAG
Indexering 4,65% en CAO ontwikkelingen	1.556K
Ontwikkel/innovatiebudget	50K
Overige incidentele kosten*	-444K
Aanpassing uren jaarprogramma	147K
Minder SPUK energietoezicht	184K
Overige wijzigingen	31K
Totaal	**1.523K**

Tabel 10: Mutatie deelnemersbijdrage

** dit betreft de mutatie ten opzichte van de begrotingswijziging 2024.*

SPUK BATEN

De Specifieke Uitkering Toezicht en Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK) is bedoeld om voor meerdere jaren extra capaciteit voor toezicht en handhaving te realiseren, zodat de organisatie op dit vlak een professionaliseringsslag kan maken. De uitkering loopt tot en met 2026. In de jaren 2025 en 2026 wordt een jaarlijkse uitkering van € 260K verwacht. In 2024 was dit nog € 444K. Na afloop van de uitkering moeten de kosten door de deelnemers zelf worden gedragen.

AANPASSING UREN JAARPROGRAMMA

In de begrotingswijziging 2024, gebaseerd op het jaarprogramma 2024, zijn we uitgegaan van 191.936 direct productieve uren. In dat jaar is afgeschaald op een aantal onderdelen omdat er veel extra inzet nodig is om te leren werken met de omgevingswet. Onze inschatting is dat de structurele impact omgevingswet (9%) en het groeimodel RGT (3.273) in 2025 wel volledig kan worden gerealiseerd, waardoor wij verwachten uit te komen op 200.735 direct productieve uren. Dit is een toename van bijna 8.800 uur. Voor de urenverdeling per deelnemer wordt verwezen naar bijlage B.

INDIRECT PRODUCTIEVE PROJECTEN

Vanaf de begrotingswijziging 2024 zijn de indirect productieve uren apart geprogrammeerd. Dit zijn uren die we besteden aan werkzaamheden en projecten die bijdragen aan het efficiënter en effectiever maken van het primaire proces in de organisatie. Deze manier van ramen is zuiverder (voorheen in de productienorm opgenomen) en biedt meer zicht op de onderdelen die het betreft en de daarbij behorende tijdsbesteding. De indirect productieve uren worden geraamd op 18.000 uur. Het totale aantal productieve uren komt hiermee op 218.735 (200.735 + 18.000).

6.3.2 LASTEN

PERSONEELSLASTEN

De personeelslasten nemen toe met € 1.794K (zie de exploitatiebegroting onder 6.3). Dit komt voornamelijk door inflatie en overige te verwachten CAO ontwikkelingen. Enkele andere aspecten spelen een rol; deze worden hierna toegelicht.

De vraag vanuit de deelnemers neemt naar verwachting toe met 8.800 uur. Echter doordat er minder indirecte uren nodig zullen zijn in 2025 (18.000 i.p.v. 24.160) en omdat de ondersteunende teams al in 2024 zijn uitgebreid, kan de formatieve groei beperkt blijven tot ongeveer 2 fte (€ 147K).

Er is rekening gehouden met een eenmalig budget van € 25K voor inhuur in verband met HR digitalisering. Ook zijn er meerkosten opgenomen in verband met het houden van een ronde functiewaardering (€ 160K in 2025 inclusief incidentele advieskosten, vanaf 2026 € 180K structureel). Doordat zowel de omgevingswet en de organisatiefilosofie van ‘Zo werken wij’ andere vaardigheden vraagt van en bevoegdheden geeft aan de functies is het actualiseren van het loongebouw relevant. Niet alleen om de medewerkers een reële beloning te bieden voor het werk wat zij doen, maar ook om een aantrekkelijk werkgever te blijven.

BIJDRAGE INCIDENTELE AANVULLENDE KOSTEN

In de begrotingswijziging 2024 is rekening gehouden met een bedrag van € 490K aan incidentele lasten. In de begroting 2025 is hiervoor € 118K geraamd. Dit bedrag is bestemd voor de verwachte kosten in verband met herhuisvesting (€ 100K) en voor een risico-inventarisatie en -evaluatie (€ 18K).

BEDRIJFSVOERING KOSTEN

De bedrijfsvoering kosten stijgen ten opzichte van de begrotingswijziging 2024 met € 115K. Dit betreft hoofdzakelijk inflatie.

ONVOORZIEN

De post ‘onvoorzien’ wordt ten opzichte van voorgaande begrotingen niet verhoogd en blijft met € 125K gelijk aan de begrotingswijziging 2024. De afspraken hierover zijn opgenomen in de financiële verordening.

6.3.3 NIEUWE UITZETTINGEN VANAF 2025

Zoals vermeld wordt een groot deel van de extra uitzettingen in de begroting 2025 veroorzaakt door inflatie en door de groei van de organisatie. Dat laatste wordt vooral zichtbaar door hogere personele kosten. Hiernaast zijn er enkele andere uitzettingen die nieuw zijn ten opzichte van de begrotingswijziging 2024. Deze aspecten zijn hierboven bij de verschillende onderdelen besproken. We vatten dit samen in één overzicht:

INCIDENTELE EXTRA UITZETTINGEN	**BEDRAG**	
Kosten herhuisvesting (2024 en 2025)	100K	
HR digitalisering	25K	
FUWA traject (inhuur)	50K	
Risico-inventarisatie en -evaluatie	18K	
	193K	(effect op het uurtarief: € 0,88)
STRUCTURELE EXTRA UITZETTINGEN		
vcFUWA traject en CAO ontwikkelingen	510K	
Organisatieontwikkeling en innovatie	50K	
	560K	(effect op het uurtarief: € 2,56)

6.4 UITEENZETTING VAN DE FINANCIËLE POSITIE EN MEERJARENRAMING

Na besluitvorming door DB wordt deze paragraaf toegevoegd.

Artikel 20 van het BBV schrijft voor dat in de begroting een uiteenzetting van de financiële positie, voorzien van toelichting, dient te worden opgenomen. Tevens dient dit ook in meerjarig perspectief te gebeuren. In onderhavige paragraaf volgt deze uiteenzetting.

6.4.1. GEPROGNOSTICEERDE BEGIN- EN EINDBALANS

Onderstaand wordt de (geprognosticeerde) begin- en eindbalans weergegeven voor het begrotingsjaar. Tevens wordt de meerjarenraming uiteengezet. Het verschil in toevoeging aan de bestemmingsreserve en het resultaat voor toevoeging aan de bestemmingsreserve wordt aan de algemene reserve toegevoegd.

Bedragen x € 1.000	2023 (JAAR-REKENING)	2024 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)	2028 (BEGROTING)
VASTE ACTIVA						
Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	10	41	26	10	42	25
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
	10	**41**	**26**	**10**	**42**	**25**
VLOTTENDE ACTIVA						
Uitzetting met een rentetypische looptijd						
korter dan één jaar	5.586	5.400	5.500	5.600	5.700	5.800
Liquide middelen	15	250	250	250	250	250
Overlopende activa	141	89	52	54	56	58
	5.742	**5.739**	**5.802**	**5.904**	**6.006**	**6.108**
TOTAAL ACTIVA	**5.752**	**5.780**	**5.828**	**5.914**	**6.048**	**6.133**
Vaste passiva						
- Algemene reserve	289	638	638	638	638	638
- Bestemmingsreserve	23	23	23	23	23	23
- Bestemmingsreserve Zaaksysteem	-	-	-	150	300	450
- Resultaat voor bestemming	349	-	-	-	-	-
Eigen vermogen	**661**	**661**	**661**	**811**	**961**	**1.111**
Voorziening voor verlofsparen	35	35	35	35	35	35
	696	**696**	**696**	**846**	**996**	**1.146**
VLOTTENDE PASSIVA						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.244	2.400	2.500	2.500	2.500	2.500
Overlopende passiva	2.812	2.684	2.632	2.568	2.552	2.487
	5.056	**5.084**	**5.132**	**5.068**	**5.052**	**4.987**
TOTAAL PASSIVA	**5.752**	**5.780**	**5.828**	**5.914**	**6.048**	**6.133**

Tabel 11: Balans

6.4.2. EMU-SALDO

In onderstaand overzicht is het EMU-saldo opgenomen voor het begrotingsjaar, voorgaande jaren en is eveneens de meerjarenraming uiteengezet.

Bedragen x € 1.000	2023 (JAAR-REKENING)	2024 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)	2028 (BEGROTING)
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q.ontttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	349	0	0	150	150	150
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	15	14	15	16	16	17
3. Bruto dotaties aan de post voor-zieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorziening ten bate van de exploitatie	30	0	0	0	0	0
4. Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden \ geactiveerd	0	0	0	0	0	0
5. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoorden niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0	0
6. Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinveste-ringen in (im) materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0
7. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0	0
8. Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploi-tatie verantwoord	0	0	0	0	0	0
9. lasten op balanspost Voorzienin-gen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0	0	0
10. Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reser-ves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0	0
11. Boekwinst bij verkoop effecten	0	0	0	0	0	0
Berekend EMU-Saldo	**394**	**14**	**15**	**166**	**166**	**167**

Tabel 12: Overzicht van het EMU-saldo

6.4.3. JAARLIJKS TERUGKERENDE ARBEIDSKOSTEN GERELATEERDE VERPLICHTINGEN VAN VERGELIJKBAAR VOLUME

De begroting dient de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume weer te geven. In ons geval geldt dat alle arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een vergelijkbaar volume in de begroting zijn opgenomen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het IKB, aanvullende uitkeringen, tijdelijke loondoorbetalingen en verzekeringspremies. Maar ook voor de wettelijke verlofsaldi van medewerkers, omdat deze binnen twee jaar moeten worden opgemaakt. Enkel voor spaarverlof en overmatige verlofsaldi (“verlofstuwmeren”) wordt een voorziening getroffen.

6.4.4. INVESTERINGEN

INVESTERINGEN MET EEN ECONOMISCH NUT

Ten behoeve van de thuiswerkfaciliteiten van onze medewerkers zijn extra bureaustoelen aangeschaft. Deze bureaustoelen zijn eigendom van de RUD Drenthe en worden in bruikleen uitgegeven. Bij uitdiensttreding worden de stoelen weer ingeleverd. De bureaustoelen zijn door ons geactiveerd op de balans en worden in 3 jaar afgeschreven. In de meerjarenraming houden wij er rekening mee dat afgeschreven activa worden vervangen.

6.4.5. DE FINANCIERING

Het BBV schrijft voor dat tevens aandacht dient te worden geschonken aan de financiering bij de uiteenzetting van de financiële positie. De financiering is nader uitgewerkt in paragraaf 2.2.

RESERVES

In de jaarrekening 2023 wordt aan het bestuur voorgesteld het rekeningresultaat over 2023 (€ 349K) toe te voegen aan de algemene reserve. Dit ter verbetering van de robuustheid van het weerstandsvermogen, zodat wij beter in staat zullen zijn om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen. In de jaren daarna worden geen wijzigingen in de algemene reserve voorzien.

Voor wat betreft de bestemmingsreserve ontwikkelprogramma kan worden gesteld dat deze min of meer overbodig is geworden. De kosten van organisatieontwikkeling worden indien nodig in de begroting opgenomen. Wij zullen dan ook korte termijn voorstellen deze reserve op te heffen.

Voor het vervangen van het zaaksysteem in de toekomst wordt voorgesteld een nieuwe bestemmingsreserve in het leven te roepen, waarin jaarlijks € 150K wordt gestort vanaf 2026. Op deze wijze drukken de kosten van de aanbesteding van het zaaksysteem minder op de begroting van één enkel begrotingsjaar.

Bedragen x € 1.000	2023 (JAAR-REKENING)	2024 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)	2028 (BEGROTING)
Algemene reserve						
Saldo per 1-1	289	638	638	638	638	638
Bij: Resultaat	349	0	0	0	0	0
Af: Resultaat	0	0	0	0	0	0
Bij: Bijdrage deelnemers resultaat	0	0	0	0	0	0
Saldo per 31-12	**638**	**638**	**638**	**638**	**638**	**638**
Bestemmingsreserve (Doorontwikkeling organisatie)						
Saldo per 1-1	46	23	23	23	23	23
Bij: Resultaat	0	0	0	0	0	0
Af: Resultaat	23	0	0	0	0	0
Saldo per 31-12	**23**	**23**	**23**	**23**	**23**	**23**
Bestemmingsreserve						
Zaaksysteem						
Saldo per 1-1	0	0	0	0	150	300
Bij: Resultaat	0	0	0	150	150	150
Af: Resultaat	0	0	0	0	0	0
Saldo per 31-12	**0**	**0**	**0**	**150**	**300**	**450**
Totaal van de reserves	**661**	**661**	**661**	**811**	**961**	**1.111**

Tabel 13: overzicht van de reserves

VOORZIENINGEN

Wij hebben sinds de uitgave van de jaarrekening 2017 een voorziening gevormd voor verlofsparen. Ieder jaar wordt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld wat de hoogte van deze voorziening moet zijn. In de (meerjarige) begroting wordt deze post niet structureel meegenomen.

Bedragen x € 1.000	2023 (JAAR-REKENING)	2024 (BEGROTINGS-WIJZIGING)	2025 (BEGROTING)	2026 (BEGROTING)	2027 (BEGROTING)	2028 (BEGROTING)
Voorziening voor verlofsparen						
Saldo per 1-1	5	35	35	35	35	35
Bij:	30	0	0	0	0	0
Af:	0	0	0	0	0	0
Saldo per 31-12	**35**	**35**	**35**	**35**	**35**	**35**

Tabel 14: overzicht van de voorzieningen

BIJLAGEN

BIJLAGE A - INDEXERING

INDEX	2023	2024	2024BW	2025	2026	2027	2028
Loonvoet sector overheid	3,5%	4,7%	6,1%	4,9%	4,3%	4,4%	3,8%
Prijs netto materiele overheids-consumptie	6,2%	3,0%	3,3%	2,4%	2,9%	2,8%	2,4%
Gewogen index (90% loonvoet / 10% materiele overheidscon-sumptie)	3,8%	4,5%	5,8%	4,7%	4,2%	4,2%	3,7%

Tabel 15: Overzicht van meerjaren indexering

Bron: Macro-economische verkenning 2023, publicatie 17-08-2023 (CPB) voor de jaren 2024-2028

BIJLAGE B – DEELNEMERSBIJDRAGE MEERJARENBEGROTING

DEELNEMER	BEGROTINGS-WIJZIGING 2024	BEGROTING 2025	BEGROTING 2026	BEGROTING 2027	BEGROTING 2028
Gemeente Aa en Hunze	1.137.628	1.243.059	1.308.668	1.379.524	1.428.516
Gemeente Assen	1.681.858	1.799.659	1.894.708	1.995.847	2.068.227
Gemeente Borger-Odoorn	1.285.651	1.403.383	1.477.567	1.556.439	1.612.883
Gemeente Coevorden	2.047.417	2.215.535	2.333.528	2.457.038	2.546.142
Gemeente Emmen	4.619.894	4.829.647	5.084.832	5.356.259	5.550.503
Gemeente Hoogeveen	1.854.270	2.040.067	2.147.874	2.262.527	2.344.577
Gemeente Meppel	1.536.052	1.699.451	1.789.238	1.884.747	1.953.097
Gemeente Midden-Drenthe	1.904.480	2.070.243	2.179.597	2.295.944	2.379.206
Gemeente Noordenveld	1.063.812	1.175.718	1.237.811	1.303.885	1.351.170
Gemeente Tynaarlo	1.187.317	1.237.565	1.303.016	1.372.571	1.422.347
Gemeente Westerveld	1.207.010	1.309.876	1.379.072	1.452.687	1.505.369
Gemeente De Wolden	1.434.979	1.566.901	1.649.603	1.737.658	1.800.675
Provincie Drenthe	4.157.559	4.050.429	4.261.954	4.440.985	4.602.037
Totaal	**25.117.927**	**26.641.533**	**28.046.468**	**29.495.110**	**30.564.749**

Tabel 16 : Overzicht Meerjarenbegroting ** Getallen in euro's*

BEGROTINGSWIJZIGING 2024 VERSUS BEGROTING 2025

DEELNEMER	DEELNEMERS-BIJDRAGE BEGROTINGS-WIJZIGING 2024	DEELNEMERS-BIJDRAGE BEGROTING 2025	TOENAME
Gemeente Aa en Hunze	1.137.628	1.243.059	105.431
Gemeente Assen	1.681.858	1.799.659	117.801
Gemeente Borger-Odoorn	1.285.651	1.403.383	117.732
Gemeente Coevorden	2.047.417	2.215.535	168.118
Gemeente Emmen	4.619.894	4.829.647	209.753
Gemeente Hoogeveen	1.854.270	2.040.067	185.798
Gemeente Meppel	1.536.052	1.699.451	163.399
Gemeente Midden-Drenthe	1.904.480	2.070.243	165.763
Gemeente Noordenveld	1.063.812	1.175.718	111.906
Gemeente Tynaarlo	1.187.317	1.237.565	50.248
Gemeente Westerveld	1.207.010	1.309.876	102.866
Gemeente De Wolden	1.434.979	1.566.901	131.923
Provincie Drenthe	4.157.559	4.050.429	-107.130
Totaal	**25.117.927**	**26.641.533**	**1.523.066**

Tabel 17 : Overzicht deelnemersbijdrage ** Getallen in euro's*

SPECIFICATIE DEELNEMERSBIJDRAGE 2025

DEELNEMER	BEGROTINGS-WIJZIGING 2024	INFLATIE EN CAO ONTWIK-KELINGEN	OVERIGE INCIDENTEEL	GROEI	MINDER SPUK	OVERIGE WIJZIGINGEN	BEGROTING 2025
Gemeente Aa en Hunze	1.137.628	72.719	-20.754	39.585	10.095	3.787	1.243.059
Gemeente Assen	1.681.858	105.280	-30.047	22.466	14.620	5.482	1.799.659
Gemeente Borger-Odoorn	1.285.651	82.105	-23.433	43.297	11.487	4.276	1.403.383
Gemeente Coevorden	2.047.417	129.610	-36.991	50.736	18.014	6.749	2.215.535
Gemeente Emmen	4.619.894	282.543	-80.638	-46.199	39.334	14.713	4.829.647
Gemeente Hoogeveen	1.854.270	119.348	-34.062	77.676	16.621	6.215	2.040.067
Gemeente Meppel	1.536.052	99.421	-28.375	73.340	13.837	5.177	1.699.451
Gemeente Midden-Drenthe	1.904.480	121.108	-34.564	56.117	16.795	6.307	2.070.243
Gemeente Noordenveld	1.063.812	68.781	-19.630	49.601	9.572	3.582	1.175.718
Gemeente Tynaarlo	1.187.317	72.401	-20.663	-15.355	10.095	3.770	1.237.565
Gemeente Westerveld	1.207.010	76.633	-21.871	33.410	10.704	3.991	1.309.876
Gemeente De Wolden	1.434.979	91.662	-26.161	48.943	12.705	4.773	1.566.901
Provincie Drenthe	4.157.559	234.263	-66.859	-286.733	-	12.199	4.050.429
Totaal	**25.117.927**	**1.555.874**	**-444.050**	**146.884**	**183.878**	**81.020**	**26.641.533**

Tabel 18: Specificatie deelnemersbijdrage

** Getallen in euro's*

SPECIFICATIE UREN JAARPROGRAMMA DEELNEMERS

DEELNEMER	BASISUREN	EXTRA OPDRACHTEN	COMPLEXE VTH TAKEN	INDIRECTE UREN*	SPUK	TOTAAL UREN BEGROTING 2025
Gemeente Aa en Hunze	8.557	250	575	841	-116	10.107
Gemeente Assen	13.433	150	0	1.218	-168	14.633
Gemeente Borger-Odoorn	9.593	300	700	950	-132	11.411
Gemeente Coevorden	14.897	375	1.450	1.499	-207	18.014
Gemeente Emmen	34.653	1.100	700	3.269	-452	39.270
Gemeente Hoogeveen	14.573	225	600	1.381	-191	16.588
Gemeente Meppel	11.502	325	1.000	1.150	-159	13.818
Gemeente Midden-Drenthe	14.450	250	925	1.401	-193	16.833
Gemeente Noordenveld	8.649	150	75	796	-110	9.560
Gemeente Tynaarlo	9.091	150	100	838	-116	10.063
Gemeente Westerveld	9.637	150	100	8817	-123	10.651
Gemeente De Wolden	11.601	175	50	1.060	-146	12.740
Provincie Drenthe	28.374	1.850	0	2.710	0	32.934
Totaal	**189.010**	**5.450**	**6.275**	**18.000**	**-2.113**	**216.622**

Tabel 19: Overzicht uren Jaarprogramma deelnemers

** Dit betreft de urenbesteding aan projecten, programma's en werkzaamheden met als doel het effectiever en efficiënter maken van de organisatie.*

BIJLAGE C – VARIANT OMGEVINGSWET

DEELNEMER	DEELNEMERS-BIJDRAGE BEGROTING 2025 VARIANT A	DEELNEMERS-BIJDRAGE BEGROTING 2025 VARIANT B	VERSCHIL TUSSEN VARIANT A EN B
Gemeente Aa en Hunze	€ 1.243.059	€ 1.228.726	€ -14.333
Gemeente Assen	€ 1.799.659	€ 1.775.012	€ -24.647
Gemeente Borger-Odoorn	€ 1.403.383	€ 1.387.345	€ -16.038
Gemeente Coevorden	€ 2.215.535	€ 2.191.250	€ -24.285
Gemeente Emmen	€ 4.829.647	€ 4.768.697	€ -60.950
Gemeente Hoogeveen	€ 2.040.067	€ 2.014.560	€ -25.507
Gemeente Meppel	€ 1.699.451	€ 1.680.609	€ -18.842
Gemeente Midden-Drenthe	€ 2.070.243	€ 2.045.698	€ -24.545
Gemeente Noordenveld	€ 1.175.718	€ 1.160.039	€ -15.679
Gemeente Tynaarlo	€ 1.237.565	€ 1.221.254	€ -16.311
Gemeente Westerveld	€ 1.309.876	€ 1.292.398	€ -17.478
Gemeente De Wolden	€ 1.566.901	€ 1.545.803	€ -21.098
Provincie Drenthe	€ 4.050.429	€ 4.001.382	€ -49.047
Totaal	**€ 26.641.533**	**€ 26.312.772**	**€ -328.761**

VOETNOOT

Variant A houdt rekening met een stijging van het aantal uren tbv de omgevingswet van 9% (+4% t.o.v. 2024)
Variant B houdt rekening met een stijging van het aantal uren tbv de omgevingswet van 5% (conform 2024)

DEELNEMER	TOTAAL AANTAL UREN BEGROTING 2025 VARIANT A	TOTAAL AANTAL UREN BEGROTING 2025 VARIANT B	VERSCHIL TUSSEN VARIANT A EN B
Gemeente Aa en Hunze	10.107	9.876	-231
Gemeente Assen	14.633	14.267	-366
Gemeente Borger-Odoorn	11.411	11.151	-260
Gemeente Coevorden	18.014	17.613	-402
Gemeente Emmen	39.270	38.330	-940
Gemeente Hoogeveen	16.588	16.193	-395
Gemeente Meppel	13.818	13.508	-310
Gemeente Midden-Drenthe	16.833	16.443	-390
Gemeente Noordenveld	9.560	9.324	-236
Gemeente Tynaarlo	10.063	9.816	-246
Gemeente Westerveld	10.651	10.388	-262
Gemeente De Wolden	12.740	12.425	-316
Provincie Drenthe	32.934	32.162	-772
Totaal	**216.622**	**211.498**	**-5.124**

Drenthe